

VÁLTOZÁSOK A HAZAI NYÚLTERMELÉSBEN 1990 UTÁN

BODNÁR KÁROLY

Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar, Gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet
6800 Hódmezővásárhely, Andrassy út 15.
bodnar@mgk.u-szeged.hu

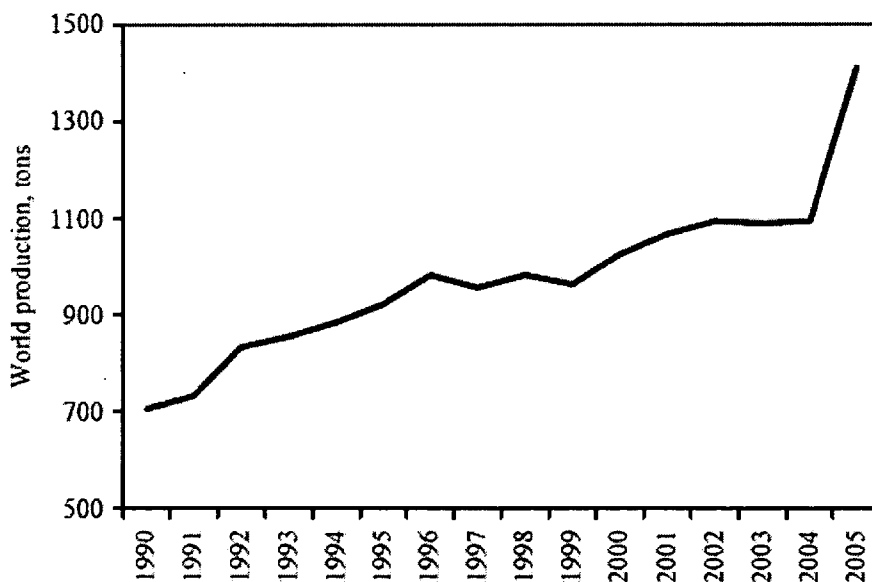
ABSTRACT – Changes in Hungarian rabbit production since 1990

The aim of the study was to demonstrate the tendencies in Hungarian domestic rabbit production. The data were collected by the author, and the data of Rabbit Production Board were also used. In the last 15 years the total rabbit production was reduced to less than half of the former production level. The sale of carcasses decreased with the parallel increasing of processed rabbit products. The national consumption seems to be higher than it is in the statistics. The weak points of the rabbit production are the following: the traceability of rabbits from stable to table, and the quality management of the small household farming plots. Data of rabbit production demonstrate cycles with 3 years periods.

Kulcsszavak: nyúltermelés, értékesítés, export, fogyasztás
Keywords: rabbit production, distribution, export, consumption

BEVEZETÉS

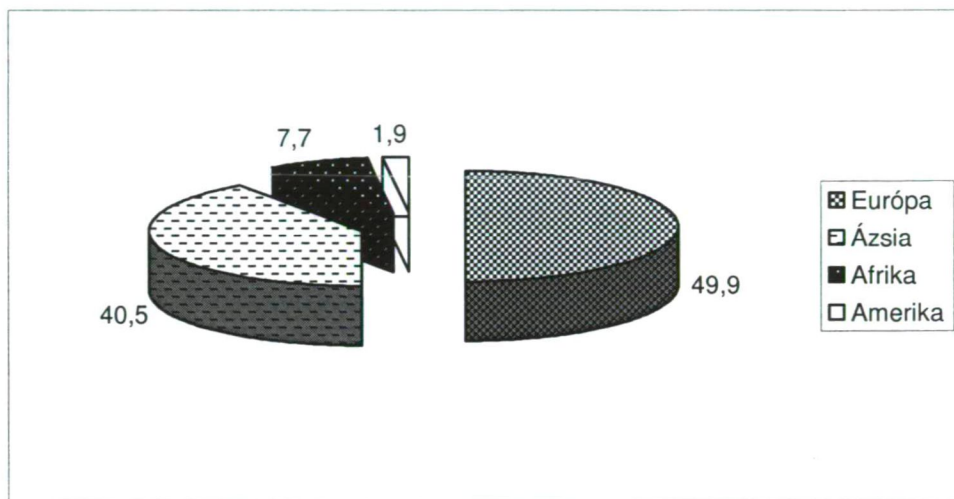
A FAO rendszeresen közöl adatokat (1. ábra) az egyes országok, a kontinensek (2. ábra) és az egész világ nyúltenyésztéséről. Időnként érdemes ezt az információs bázist tanulmányozni, hiszen ebből megismerhetjük a termelés, az export és import változásainak tendenciáit. Az adatok segítségével az általános tájékozottság mellett tisztábban láthatjuk saját helyzetünket, a világpiacon betöltött szerepünket, emellett segítségül szolgálhatnak a termelés tervezésében és a piackeresésben.

1. ábra: A világ nyúltermelése
(SZENDRŐ ÉS SZENDRŐ, 2008; (faostat.fao.org))

A világ termelése 2004-ben 1.157.025 tonna volt. Ebből Európa 49,9; Ázsia 40,5; Afrika 7,7 és Amerika 1,9%-kal részesült (2. ábra). Európa tartja vezető szerepét, de részesedése az elmúlt években 2/3-ról 1/2-re csökkent. Látványos és elgondolkodtató Ázsia fejlődése: 2002-ben tapasztalhattuk, hogy az európai piacot elárasztotta a kínai nyúl, aminek minősége gyengébb, mint Európa legtöbb országában, azonban a piacra bocsátott mennyiség zavarokat okozott. Nem megerősített források arra engednek következtetni, hogy a 2. vagy 3. nyírás utáni angóra nyulakat vágják le, dolgozzák fel, majd fagyasztva értékesítik.

A többi földrész nem tölt be jelentős szerepet, bár néhány esetben a távoli országok is jó piacot kínálhatnak.

2. ábra: Az egyes kontinensek részesedése a világ nyúltermeléséből (FAO)

A termelő országok sorrendjében kiemelkedik Kína, szinte egyedül állítja elő a teljes ázsiai nyúlmenyiséget. Európában Olaszorszáé a vezető szerep, a kontinens termelésének 40%-át, a világ 20%-át állítja elő. Őket kissé lemaradva követi Spanyolország és Franciaország.

Magyarország részesedése kicsi (1%-os), de szinte kizárólagos export irányultságunk miatt a nyúltenyésztésünknek meghatározó szerepe van, ugyanakkor Európa egyik legnagyobb exportőre szerepét is hazánk tölti be (SZENDRŐ, 2004).

Az európai folyamatokban figyelemre méltó változás azonban a francia termelés folyamatos csökkenése és a spanyol jelentős előretörése. A franciák a kis telepek megszűnésével, illetve a kereskedelmi forgalomból való kiesésével magyarázzák a csökkenést. Érdekes, hogy a spanyolok épp a francia modell átvételével, a nagy telepek szervezésével indokolják termelésük bővülését. Az olasz termelés még napjainkban is lassú ütemben növekszik, ami az ország önellátás irányba mutató fejlődését, legfontosabb exportpiacunk beszűkülését jelenti.

A rendszerváltást követő időszakban a volt szocialista országok termelése nagyon visszaesett. Ez alól egyedül a csehek kivételek, ami azt mutatja, hogy megfelelő állami segítség esetén ez a folyamat nálunk sem feltétlenül következett volna be, vagy legalább mérsékelni lehetett volna a visszaesés mértékét. Hazánkban, mint a nyúltermelés területén kifejezetten export-orientált országban kiemelt jelentőségű a meglévő piacok megtartása, esetleg fejlesztése.

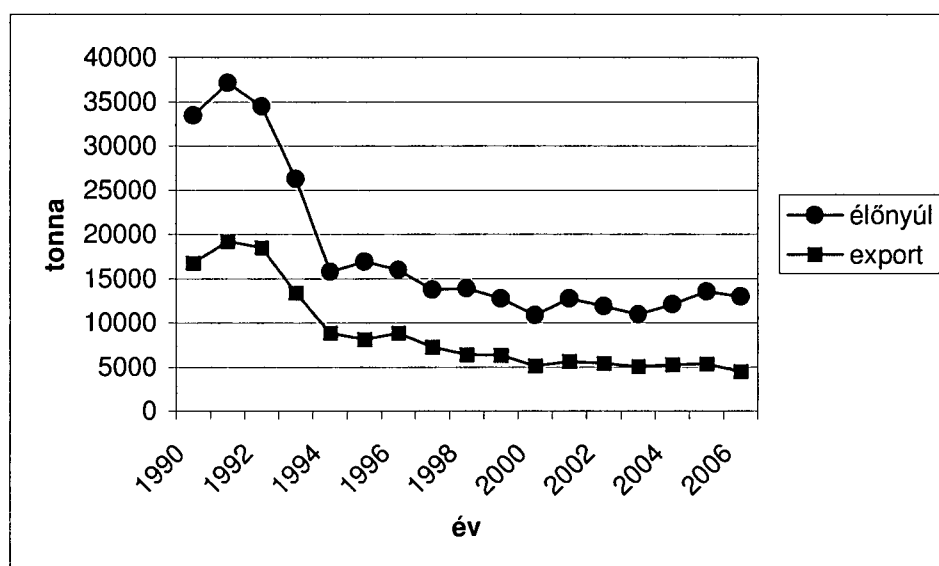
A vizsgálat során arra a kérdésre kerestem választ, hogy a hazai nyúltermelésben milyen változások következtek be a rendszerváltást követően.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A nyúltermelés adatainak gyűjtése és feldolgozása során a FAO (faostat.fao.org), valamint Nyúltermék-tanács (KLING, 2004, 2005 és 2007) adataira támaszkodtam. A hazai fogyasztás alakulásáról, korábbi vizsgálatok eredményére támaszkodva, saját adatokkal rendelkezem. A nyúltermelés területén bekövetkezett változásokat, tendenciákat az adatok másodlagos feldolgozásával és ábrázolásával vizsgáltam.

EREDMÉNYEK ÉS MEGBESZÉLÉS

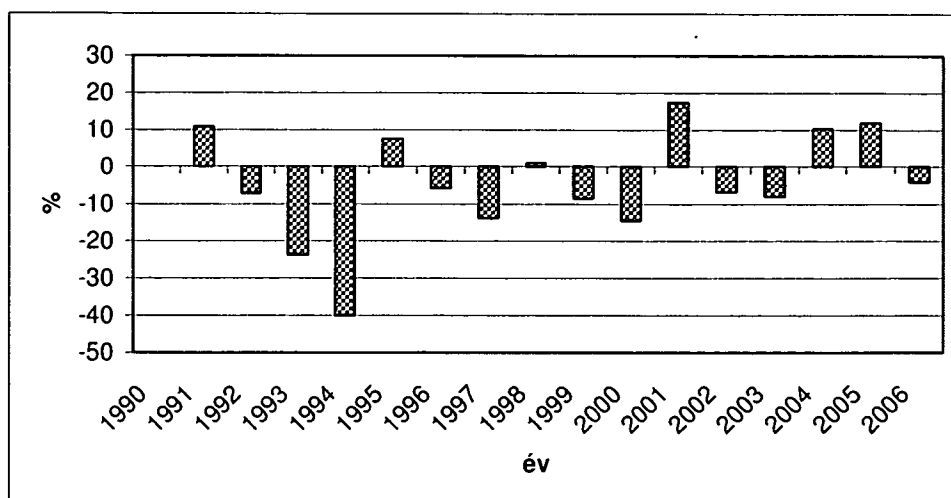
A rendszerváltást követően a hazai termelő egységek száma és mérete jelentős átalakuláson ment keresztül. A vizsgált időszak termelési adatait (3. ábra) és az egymást követő évek változásainak ábrázolását vizsgálva (4. ábra) azt tapasztaltam, hogy az élőnyúl termelés a '90-es évek közepére a korábbi 1/3-ára csökkent. Az 1990-es év termelését csak a két rákövetkező év múlta felül, a mélypontot pedig 2000 és 2003 jelentette (5. ábra). 2003-ban az aszály következtében gyorsan emelkedtek a takarmányárak, és ez azonnal hatással volt a termelői kedvre.

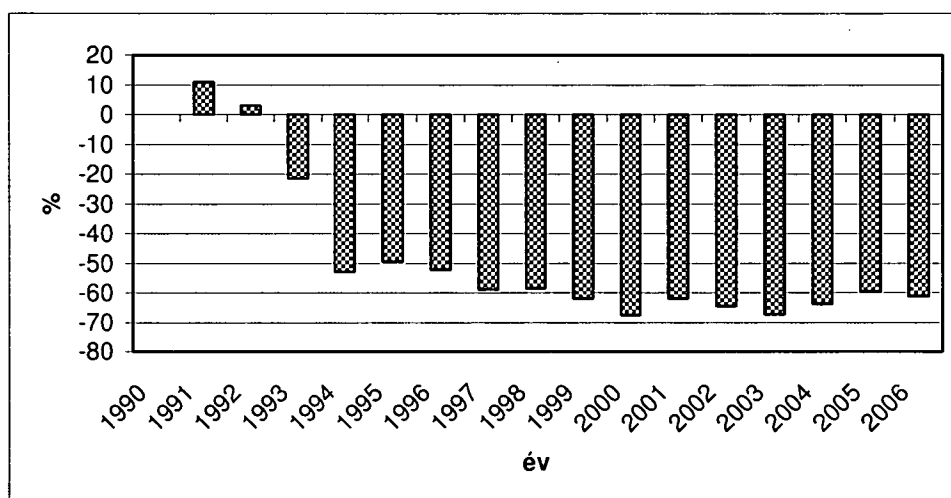
3. ábra: A hazai nyúltermelés alakulása

Ezzel párhuzamosan a nyúltenyésztésben korábban alkalmazott támogatások fokozatosan megszűntek. Az EU csatlakozáshoz közeledve a minőséggel, a termelés körülményeivel, az állatjóléttel és a környezetvédelemmel kapcsolatos elvárások viszont jelentősen fokozódtak.

A grafikonok érdekes jelenségekre hívták fel a figyelmet. Egyrészt az élőnyúl előállítás hullámmozgását nem követi az export, így feltehetően az exportban meg nem jelenő húsmennyiséget a hazai piacon értékesítették. Másrészt a termelési adatok a sertés-tenyésztésben jól ismert ciklikussághoz hasonlatos, átlagosan hároméves periodicitást mutatnak.

4. ábra: A hazai nyúltermelés változása a vizsgált időszakban (bázisév a megelőző év)

5. ábra: A hazai nyúltermelés változása 1990-hez, mint bázisévhez képest

Az ágazat gyenge pontjai közt a folyamatosan emelkedő takarmányárak, az ingadozó felvásárlási ár és a támogatások megszűnése mindenképpen megemlíthető. A megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyok között a kistermelők visszaszorulása szinte törvényszerű volt a minőségi követelmények növekedésének, a nyomon követés elvárásainak, a termelés és felvásárlás integrálása és szervezése hiányosságai következtében. A kistermelők megmaradt csoportjai vagy szerveződnek az azonos minőségű, és a megfelelő mennyiségű vágóállat előállítására érdekében, vagy csak szűk környezetüket látják el áruval, illetve a legkedvezőtlenebb lehetőség, hogy felhagynak a nyúltenyésztéssel.

A termelés növekedésének legfontosabb mozgatója, hogy a külföldön egyértelműen hiány van nyúlhúsból, ezért akár rövid idő alatt is jelentősen növelhető lenne az export. Ugyanakkor az ágazatnak jelentős károkat okoz a „Négy mancs” állatvédő szervezet mintegy két éve tartó kampánya, amely elsősorban a külföldi piaci lehetőségeinket nehezíti.

A hazai piaci részesedés növelése Csehországhoz hasonlóan szintén kedvező jövőképet mutatna a tenyésztők számára.

IRODALOMJEGYZÉK

- KLING J. (2004): A magyarországi nyúlágazat helyzete, az EU csatlakozás várható hatásai és új kihívásai. In proc.: 16. Nyúltenyésztési Tudományos Nap, KE ÁTK, Kaposvár, 1-5.
- KLING J. (2005): A magyarországi nyúltermelés helyzete, a 2004-es EU-s csatlakozás következményei, várható új piaci kihívások. In proc.: 17. Nyúltenyésztési Tudományos Nap, KE ÁTK, Kaposvár, 1-5.
- KLING J. (2007): A nyúltermelés helyzete 2007-ben Magyarországon, kilátások egy alapvetően megváltozott termelési környezetben. In proc.: 20. Nyúltenyésztési Tudományos Nap, KE ÁTK, Kaposvár, 87-91.
- SZENDRŐ ZS. (2004): A világ nyúltenyésztése. http://www.kaposvar.pate.hu/szeregys/kisallat/Avilag_nyultenyesztese.pdf
- SZENDRŐ ZS. – SZENDRŐ É. (2008): Hungarian rabbit meat export in the aspect of the world market. In proc.: 9th World Rabbit Congress, 10-13. June 2008, Verona Italy, 1619-1623.